

Biografisch repertorium van de dienstverleners van Zandbergen (1800-2000)

Freddy DE CHOU

Deze bijdrage geeft een biografisch overzicht van verschillende 'dienstverleners' van Zandbergen in de negentiende en twintigste eeuw: de medische zorgverstrekkers, de burgemeesters en schepenen, de gemeentesecretarissen, de pastoors en onderpatoors. In de volgende edities brengen we dit repertorium voor de andere deelgemeenten van Geraardsbergen.

A. Medische zorgverleners (tot 1975)

(1)

Doctors in de geneeskunde, heelkunde en verloskunde

Gustaaf (Gustaaf Jan-Baptist) Limbourg (1900-1938) (Galmaarden 25 september 1874 - Zandbergen 19 december 1938), zoon van Jan Baptist en van Christina Olemans, getrouwd met Emelia Agnes Christina Clairfayt. Hij promoveert op 20 juli 1900 tot doctor in de geneeskunde aan de Katholieke Universiteit Leuven. Waarschijnlijk eind 1900 opent hij zijn praktijk als huisarts in Zandbergen. In 1909 wordt hij corresponderend lid van de provinciale medische commissie voor het ambtsgebied Grimminge en Zandbergen. In die gemeenten staat hij ook in voor het jaarlijkse schooltoezicht en de inenting tegen kinderziekten. Dokter Limbourg kan in Zandbergen blijkbaar onmiddellijk rekenen op de waardering van vele inwoners van het dorp. In 1904 stelt hij zich kandidaat bij de gemeenteraadsverkiezingen en wordt tot raadslid gekozen. In 1905 wordt hij burgemeester, een ambt

dat hij blijft uitoefenen tot aan zijn dood.

José Adhemar Dhondt (1939-1987) (Aaigem 24 januari 1911- Geraardsbergen 23 maart 1998), zoon van Petrus en van Maria De Meyer, getrouwd met Denise Agnes Sabbe uit Kuurne. Hij studeert aan de Katholieke Universiteit Leuven en behaalt er het doktersdiploma op 20 juli 1938. De provinciale medische commissie verleent hem het visum om een praktijk te beginnen op 10 augustus 1938. Mede op advies van zijn familielid pastoor Van Cromphaut wordt hij huisarts in Zandbergen. Hij zal er gedurende bijna veertig jaar het wel en het wee delen met zijn dorpsgenoten. Zijn onbaatzuchtigheid en sociale inzet maken hem een graag geziene figuur in het dorp (2). Dokter Dhondt vestigt zich eerst in de Peperstraat 85, later verhuist hij naar Peperstraat 11.
Vroedvrouwen

Renée Van Ongeval (1937-1955) (Denderwindeke 5 december 1914 - Aalst 25 augustus 1993), gehuwd met Theophiel Roels. Ze behaalt het

diploma vroedvrouw in Antwerpen op 18 juli 1936 en krijgt op dezelfde dag het visum van de provinciale medische commissie van Oost-Vlaanderen. Ze woont eerst in de Bovenkassei 50, maar vanaf 1951 in de Boskant. Renée gaat ook aan de slag in Grimminge (1940-1942) en Onkerzele (1947-1948). Ze verhuist in 1955 naar Denderleeuw.

B. Lokale politieke mandatarissen (3)

Burgemeesters (1830-1977)

Andreas (Andries-André) De Bodt (1830-1836) (Zandbergen 3 maart 1773 - Zandbergen 9 mei 1863), zoon van Egidius en van Elisabeth Prové, getrouwd met Anna Maria Steenhoudt, landbouwer in de Keringestraat, patriot, katholiek, gemeenteraadslid 1822-1830 en 1836-1848, burgemeester van 29 oktober 1830 tot 13 oktober 1836.

Carolus (Charles) Weverberg (1836-1845) (Zandbergen 4 mei 1798 - Zandbergen 9 september 1879), zoon van Michiel en van Joanna Goedvriendt, getrouwd met Maria Joanna Van der Poorten,

(1) FR. DE CHOU, *Medische zorgverleners in Geraardsbergen in de negentiende eeuw*, Gerardimontium, 2005, (204), p. 10-24; 2006, (205), p. 10-29; (206), p. 29-39; (207), p. 25-37. Die data zijn aangevuld tot 1975. De gegevens steunen op de jaarlijkse publicatie van de 'Lijst van de bevoegd erkende beoefenaren van de onderscheidene takken van de geneeskunst in de Provincie Oost-Vlaanderen' in het 'Bestuurlijk Memoriaal van Oost-Vlaanderen'.

(2) R. CROMPHAUT, *Zandbergen, het grote boek over een kleine gemeente*, Uitgeverij De Cuyper, Dendermonde, 1996, p. 164.

(3) FR. DE CHOU, *Verkiezingen en gekozenen in Geraardsbergen 1830-2000*, (in voorbereiding).

landbouwer in de Middenstraat 52, gemeenteraadslid 1830-1836 en 1846-1848, burgemeester van 14 oktober 1836 tot 18 september 1845.

Michiel Sunaert (1846-1860)

(Grimminge 8 november 1789 - Zandbergen 29 augustus 1861), zoon van Joannes en van Joanna Catharina Paternoster, getrouwd met Anna Maria Bonnier, landbouwer in de Boekenvijverstraat 77, gemeenteraadslid in 1830, schepen van 14 maart 1840 tot 25 maart 1846, burgemeester van 26 maart 1846 tot 31 december 1860.

Victor Demont (1861-1878) (Ninove 16 mei 1811 - Waarbeke 3 mei 1882), zoon van Joannes Josephus en van Maria Theresia Francisca Bruylant, getrouwd met Joanna Catharina Kieckens, zoutzieder (in Ninove), handelaar, gemeenteraadslid 1848-1851, burgemeester van 21 februari 1861 tot 31 december 1878.

Carolus Philippus (Charles Philippe) Bruylant (1879-1888)

(Zandbergen 4 mei 1822 - Zandbergen 22 maart 1889), zoon van Antoon Henri en van Petronella Francisca Weverberg, getrouwd met Virgenie Muylaert, landbouwer in de Peperstraat 51, gemeenteraadslid 1852-1854 en 1861-1871, schepen van 28 december 1854 tot 31 december 1860 en van 22 augustus 1872 tot 25 januari 1879, burgemeester van 25 januari 1879 tot 3 juli 1888 (ontslag).

Carolus (Karel) Vanderhaegen

(1888-1904*) (Zandbergen 19 juli 1823 - Zandbergen 26 oktober 1904), zoon van Petrus Franciscus en van Petronella Goedvriendt, getrouwd met Rosalie Van Damme, landbouwer, gemeenteraadslid 1882-1884, burgemeester van 25 september 1888 tot 26 oktober 1904.

Gustaaf Jan-Baptist (Gustaaf) Limbourg (1905-1938*)

(Galmaarden 25 september 1874 - Zandbergen 19 december 1938),

Station - 1913. In 1856 wordt de spoorlijn 'Waas en Dender' in gebruik genomen. In Zandbergen werd een stopplaats gepland. De bekende architect Jean Pierre Cluysenaar krijgt de opdracht een 'station de campagne' te ontwerpen. Het station wordt in 1860 in gebruik genomen. We merken op de prentbriefkaart een aankomende trein waarop talrijke reizigers staan te wachten richting Geraardsbergen. Links staat een treinstel even op een zijspoor.

zoon van Jan Baptist en van Christina Olemans, getrouwd met Agnes Christina Clairfayt, dokter, burgemeester van 20 februari 1905 tot 19 december 1938.

Jean Leon (Leon) Schouppe

(1939-1946) (Denderhoutem 25 oktober 1888 - Zandbergen 12 april 1965), zoon van Camiel en van Augusta Van Cauter, getrouwd met Marie Eugenie Antheunis en later met Marie Victorine De Taeye, landbouwer, rentenier in de Statiestraat 18, gemeenteraadslid 1947-1952, schepen van 26 januari 1933 tot 31 december 1938, burgemeester van 1 januari 1939 tot 31 december 1946.

Adolf Remue (1947-1968)

(Smeerebbe-Vloerzegem 23 september 1901 - Geraardsbergen 7 juli 1970), zoon van Cyriel en van Emma Volckaert, getrouwd met Maria Julia Renaer, landbouwer in de Bovenkassei 79 (pachter hof van Lier), gemeenteraadslid 1939-1946, burgemeester van 1947 tot 1968.

Desiré Polydore (Polydoor) Weverberg (1968-1970)

(Zandbergen 28 april 1895 - Aalst 9 juli 1978), zoon van Jan Baptist en van Leonie Oste, getrouwd met Marie Gabriëlle De Vuyst, meestergast in de Middenstraat 17, schepen 20 januari 1947-12 juni 1968 (wnd. burgemeester vanaf maart 1966), burgemeester 13 juni 1968 tot 8 januari 1971.

Paul Karel Marie (Paul) Huysveld

(1971-1977) (Ophasselt 3 juli 1923), zoon van Emiel en van Maria Louise Herpelinck, getrouwd met Maria Magdalena Van Kerckem, bediende in de Middenstraat 103, katholiek, gemeenteraadslid 1959-1964, schepen van 22 januari 1965 tot 28 februari 1971, burgemeester van 1 maart 1971 tot 22 maart 1977, schepen in Geraardsbergen van 23 maart 1977 tot 2 januari 1983.

Schepenen (1830-1977)

Josephus (Joseph) Jacobs (1830-1836)

(Aspelare 22 maart 1773 - Zandbergen 15 februari 1844), zoon van Petrus en van Maria Souffriaux, getrouwd met Anna De Bodt, landbouwer, patriot,

GABINET
 du
 Ministre de l'Intérieur et de l'Instruction publique.
Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs.
 PROVINCE DE LA FLANDRE ORIENTALE.
Provincie oost-Vlaanderen
 ARRONDISSEMENT D' *aloft*
Arrondissement aelst.

NUMÉRO D'ORDRE. DE L'INDIC. L'ÉTABLISSEMENT.	COMMUNES. <i>Gemeenten</i>	NOM ET PRÉNOMS <i>Namen en voornamen</i> DU BOURGMESTRE. <i>Burgemeesters</i>
1801	<i>Zandbergen</i>	<i>Van der Haegen Charles</i>
1802	<i>Zandbergen</i>	<i>Van der Haegen Karel.</i>

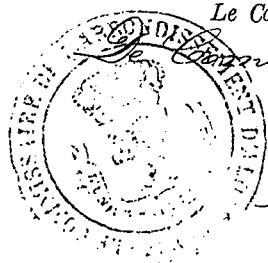
Approuvé pour être annexé à Notre arrêté en date du 6 Janvier 1900.
Goedgekeurd om by ons besluit van 6 Januari 1900 gevoegd te worden.
 (Signé) LÉOPOLD.

Par le Roi :
Van 's Konings wege
 Le Ministre de l'Intérieur et de l'Instruction publique,
De Minister van Binnenlandsche Zaken en Openbaar Onderwijs.
 (Signé) *J. de Crooz*

Pour expédition conforme :
P. Le Secrétaire général du Ministère de l'Intérieur et de l'Instruction publique,
Le Directeur général délégué
 (Signé) *Hyac. Van der Smissen.*

Pour extrait conforme :
Voor gelijkvormig extract
 Le Greffier provincial de la Flandre Orientale,
De Griffier der Provincie oost-Vlaanderen
 (Signé) *L. De Bruin*

Pour extrait conforme :
Voor gelijkvormig extract
 Le Commissaire de l'arrondissement d' *aloft*
Commissaris van het arrondissement aelst.
Abel De Clippele

Meldingsbrief door arrondissementscommissaris Abel De Clippele aan het gemeentebestuur van Zandbergen van de benoeming op 6 januari 1900 van Karel Van der Haegen tot burgemeester. De voorgedrukte tekst is nog in het Frans, maar is met de hand bijgewerkt in het Nederlands. (Familiearchief Micheline Peerts).

Kartonfabriek – 1913. In 1897 bouwt Behn & Cie nabij het station een kartonfabriek. Vooral tussen beide wereldoorlogen kent de fabriek een grote bloei. In de jaren vijftig begint het verval. Na een aantal jaren leegstand worden in 1978 de gebouwen gesloopt. De afbeelding toont een deel van de bedrijfsgebouwen en de fabriekschouw. (Verzameling J. Mathijs)

gemeenteraadslid 1840-1845, schepen van 29 oktober 1830 tot 13 oktober 1836.

Josephus (Joseph) Dauw (1830-1832*) (Zandbergen 5 augustus 1793 - Zandbergen 14 januari 1832), zoon van Joannes (burgemeester 1819-1825) en van Joanna Catharina De Coster, getrouwd met Bernardina Weverbergh, landbouwer, patriot, katholiek, schepen van 29 oktober 1830 tot 14 januari 1832.

Carolus (Charles) Van Wilder (1832-1836 en 1846-1854*) (5 augustus 1793 - Zandbergen 25 november 1854), zoon van Joannes en van Anna Maria (Judoca) Wantens, getrouwd met Catharina De Dobbeleer, landbouwer in de Bovenkassei 30, gemeenteraadslid 1836-1845, schepen van 24 februari 1832 tot 13 oktober 1836 en van 26 maart 1846 tot 25 november 1854.

Franciscus (François) Du Chau (1836-1839) (Zandbergen 8 september 1782 - Zandbergen 28 december 1843), zoon van Adrianus en van Catharina Boxstael, getrouwd met Theresia Goderie, landbouwer, schepen van

14 oktober 1836 tot 31 december 1839.

Francis Van Hoorde (1836-1851) (Zandbergen 6 maart 1783 - Zandbergen 2 december 1858), zoon van Petrus Franciscus en van Maria (Joanna) Van Den Berghe, getrouwd met Joanna Catharina De Ville, landbouwer in de Boskantstraat, schepen van 14 oktober 1836 tot 30 december 1851.

Michiel Sunaert (1840-1845) (zie burgemeesters).

Jean Baptist Antheunis (1852-1854) (Appel terre-Eichem 4 april 1811 - Zandbergen 24 november 1862), zoon van Michiel en van Barbara De Mol, getrouwd met Genoveva Bruylant, landbouwer in de Beekstraat 1, gemeenteraadslid 1846-1851, schepen van 31 december 1851 tot 27 december 1854.

Carolus Philippus (Charles Philippe) Bruylant (1855-1860 en 1872-1878) (zie burgemeesters).

Pierre (Petrus) De Moyer (1855-1857) (Geraardsbergen 9 maart 1807 - Zandbergen 24 september 1867),

zoon van Marcus Antonius en van Bernardine Dauw, getrouwd met Rosalie Olemans, landbouwer in de Peperstraat 48, gemeenteraadslid 1848-1854 en 1858-1869, schepen van 28 december 1854 tot 31 december 1857.

Petrus Franciscus (Pierre François) Vanderhaegen (1858-1869*) (Zandbergen 1 februari 1793 - Zandbergen 30 december 1869), zoon van Joannes en van Catharina Vandenbroeck, getrouwd met Petronella Goedvriendt, landbouwer in de Keringenstraat 98, gemeenteraadslid 1843-1848 en 1852-1857, schepen van 17 januari 1858 tot 30 december 1869.

Petrus Franciscus (Petrus) Goossens (1861-1872) (Zandbergen 22 mei 1792 - Zandbergen 7 november 1882), zoon van Adriaan en van Barbara Vandenbroeck, getrouwd met Joanna Catharine Haelterman, landbouwer in Dorp 3, gemeenteraadslid 1848-1851, 1855-1860 en 1872-1881, schepen van 9 januari 1861 tot 21 augustus 1872.

Petrus Joannes (Pieter) Van Wilder (1869-1887) (Zandbergen 6 april 1823 - Zandbergen 29 april 1898), zoon van Charles en van Catharina De Dobbeleer, getrouwd met Catharina Van Liefferinge, landbouwer in de Bovenkassei 28, gemeenteraadslid 1861-1868, schepen van 7 januari 1870 tot 1887.

Carolus Ludovicus (Charles) De Jonghe (1879-1884) (Zandbergen 2 september 1825 - Zandbergen 22 september 1885), zoon van molenaar Cornelis en van Sophia Cecilia Dauw, ongehuwd, landbouwer in de Lestpolderstraat 80, gemeenteraadslid 1867-1878 en 1885, schepen van 25 januari 1879 tot 24 mei 1885.

Alphonsius Marie (Alfons) Dauw (1885-1890) (Zandbergen 22 januari 1844 - verhuist in 1895 naar Zottegem), zoon van Charles en

van Rosalia De Bodt, landbouwer in de Lestpolder 67, gemeenteraadslid 1879-1884, schepen van 25 mei 1885 tot 6 januari 1891.

Petrus Josephus (Joseph) Cosijns (1888-1889⁺) (Zandbergen 19 februari 1843 - Zandbergen 17 augustus 1889), zoon van Joannes en van Petronella Nathalia Weverberg, getrouwd met Maria Theresia Antheunis, landbouwer in Dorp 2, gemeenteraadslid 1882-1887, schepen van 23 januari 1888 tot 17 augustus 1889.

Aloïs Plasschaert (1889-1895) (Zandbergen 4 januari 1848 - Zandbergen 22 februari 1939), zoon van Amandus en van Berlinde De Nauw, ongehuwd, landbouwer in de Meierij, gemeenteraadslid 1888-1889 en 1900-1921, schepen van 17 september 1889 tot 31 december 1895.

Julianus Josephus (Julien) Bruylandt (1891-1936⁺) (Zandbergen 30 september 1854 - Zandbergen 18 juni 1936), zoon van Charles Philippe en van Virginia Muylaert, getrouwd met Emerence Sunaert, landbouwer, brouwer in de Peperstraat, schepen van 7 januari 1891 tot 18 juni 1936.

Jan Baptist De Jonghe (1896-1906⁺) (Zandbergen 13 mei 1838 - Zandbergen 15 december 1906), zoon van Cornelis en van Sophie Dauw, broer van Charles (zie hoger), ongehuwd, landbouwer, schepen van 6 januari 1896 tot 15 december 1906.

Pieter (Petrus) De Vuyst (1907-1921) (Zandbergen 4 februari 1848 - Zandbergen 8 april 1931), zoon van Anselmus en van Marie Christine Meulebergh, ongehuwd, landbouwer, schepen van 20 maart 1907 tot 7 juli 1921.

Petrus Arsène (Arsène) De Vuyst (1921-1932 en 1953-1964) (Grimminge 5 mei 1888

- Zandbergen 24 augustus 1972), zoon van Charles en van Eugenie De Bolster, getrouwd met Cecilia Tusschaens, landbouwer, handelaar in de Dorpstraat 3, gemeenteraadslid 1938-1952, schepen van 8 juli 1921 tot 31 december 1932 en van 17 januari 1953 tot 31 december 1964.

Joannes Franciscus (Frans) Herremans (1936-1946) (Zandbergen 13 juni 1867 - Zandbergen 2 december 1952), zoon van Karel en van Philomenia Lauwaert, getrouwd met Louise Vandenhove en later met Marie Therese Carion, landbouwer in de Bovenkassei 39, gemeenteraadslid 1907-1936, schepen van 11 september 1936 tot 19 januari 1947. In de oorlogsperiode wordt hij bij besluit van de secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken vervangen door **Emiel Maesfranckx (oktober 1941-juni 1944)**.

Jean Leon (Leon) Schoupe (1933-1938) (zie burgemeesters).

Lucien Jean Baptist (Lucien) De Neyer (1939-1946) (Zandbergen 14 februari 1877 - Zandbergen 22

april 1957), zoon van Edouard en van Elodie De Ro, getrouwd met Maria Emma Augusta Van Wilder, landbouwer in de Keringstraat 167, gemeenteraadslid 1921-1938 en 1946-1952, schepen van 28 januari 1939 tot 19 januari 1947. Hij wordt bij besluit van de secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken vervangen door **Jozef Stevens (oktober 1941-juni 1944)**.

Desiré Polydore (Polydoor) Weverberg (1947-1968) (zie burgemeesters).

Robert Julien Josef (Robert) Bruylandt (1947-1952) (Zandbergen 29 september 1899 - Zandbergen 26 juli 1973), zoon van Adolf en van Maria Catharina Sunaert, getrouwd met Maria Martha Bovaert, landbouwer in de Keringstraat 4, gemeenteraadslid 1953-1970, schepen van 20 januari 1947 tot 16 januari 1953.

Paul Karel Marie (Paul) Huysveld (1965-1970) (zie burgemeesters).

Armand Frans (Armand) Bovaert (1968-1977) (Zandbergen 25 augustus 1939), zoon van Petrus

Gemeenteschool – 1906. In de Peperstraat wordt rond 1860 de gemeenteschool gebouwd. We bemerken hier het oorspronkelijke langwerpige gebouw met een lage middenvleugel en twee symmetrische hogere blokken. In het linkerblok is het gemeentehuis ondergebracht en in de rechterblok het schoolhuis (geboortehuis van kunstschilder Jan De Cooman). (Verzameling Ph. Haegeman)

en van Marie Madeleine De Boeck, getrouwd met Simonne Machtelinckx, bediende Lestpolder, gemeenteraadslid 1965-1968, schepen van 16 augustus 1968 tot 22 maart 1977.

Firmin De Troyer (1971-1977) (Courcelles 13 maart 1926 - Gent 18 februari 1981), zoon van Benoni en van Pelagie Charot, getrouwd met Leona Marie Louise Devos, postman in de Middenstraat 43, schepen van 8 januari 1971 tot 22 maart 1977.

Zandbergen. — Het klooster (meisjesschool)
Le couvent (école des filles)

ⓓ Hendrix, 293, Flautjulei, Antwerpen

C. Gemeentesecretarissen (1830-1977)

Petrus Bernardus (Pieter Bernard) Weverberg (1830-1862⁴) (Zandbergen 7 juli 1800 - Zandbergen 14 november 1862), zoon van Michiel en van Joanna Goedvriendt, getrouwd met Marie Cecilia Broecksum, gemeentesecretaris, landbouwer in de Bovenkassei 11. Zijn broer Charles is de latere burgemeester. Hij wordt op 11 november 1830 aangesteld ⁽⁴⁾. Die aanstelling wordt op basis van de (nieuwe) Gemeentewet door de koning herbevestigd op 12 januari 1837 ⁽⁵⁾.

Jan Baptiste Weverberg (1862-1880⁶) (Zandbergen 16 oktober 1839 - Zandbergen 2 augustus 1880), zoon van gemeentesecretaris Pieter Bernard en van Marie Cecilia Broecksum, getrouwd met Elisabeth Francisca De Mol, Dorp 11. Na het overlijden van zijn vader wordt Jan Baptiste op 18 november 1862 de nieuwe gemeentesecretaris ⁽⁶⁾.

Charles Louis Weverberg (1881-1887⁶) (Zandbergen ca 1843 -

Klooster - 1906. Het klooster wordt in 1875 door de zusters van Onze-Lieve-Vrouw-van-Presentatie uit Beveren gesticht. Aanvankelijk is de bijhorende Sint-Lutgardisschool ondergebracht in een deel van het kasteel. In 1900 wordt het nieuwe klooster in gebruik genomen. Rechts bemerken we het klooster, links de klaslokalen en in het midden achteraan de kloosterkapel. (Verzameling J. Mathijs)

Zandbergen 4 juni 1887), zoon van gemeentesecretaris Pieter Bernard en van Marie Cecilia Broecksum, ongehuwd. Hij volgt zijn broer op 4 september 1880 op als gemeentesecretaris.

Petrus Joseph (Petrus) De Smet (1889-1936) (Zandbergen 24 januari 1859 - Zandbergen 17 augustus 1943), zoon van Pieter Joseph en van Sophie Dugernier, ongehuwd, Meierij 216. Hij wordt op 2 maart 1889 gemeentesecretaris en blijft dit tot zijn op ruststelling op 1 oktober 1936. Vanaf 30 december 1935 wordt hij vervangen door **Cyrille Neuckermans**, de gemeentesecretaris van Waarbeke.

Petrus Schepens (1937-1969⁶) (Zandbergen 2 april 1912 - Zandbergen 1 oktober 1969), zoon van Lodewijk en van Marie Zoé Nijs, getrouwd met Marie Antoinette De Neef. Hij wordt

gemeentesecretaris gekozen op 23 december 1936 met vijf stemmen tegenover vier stemmen voor Edgard Segers. Hij treedt in dienst (eedaflugging) op 1 juli 1937. Hij is ook gemeentesecretaris van Nieuwenhove (1949-1969).

Omer Raes (1970-1977) (Nederhasselt 15 juni 1915 - Aalst 18 augustus 1996), gehuwd met Marie Antoinette Nechelput. Het schepencollege duidt hem eerst aan als dienstdoende secretaris op 6 oktober 1969. Daarna wordt hij gekozen door de gemeenteraad op 24 maart 1970 en vast benoemd op 29 mei 1970. Hij is ook gemeentesecretaris van Nederhasselt (1946-1976) en secretaris van de Commissie voor Openbare Onderstand van Zandbergen, Nederhasselt en Sint-Antelinks.

⁽⁴⁾ Rijksarchief Beveren, Fonds Provincie Oost-Vlaanderen, R/66/1 en R/188/1, Zandbergen.

⁽⁵⁾ Rijksarchief Gent, Provinciaal Archief Oost-Vlaanderen 1830-1850, nr. 364/1, 365/1 en 368/1.

⁽⁶⁾ Rijksarchief Gent, Provinciaal Archief Oost-Vlaanderen 1850-1870, nr. 249/3.

D. Parochiegeestelijken (7)

Pastors (1767-1990)

Laurentius (Laurent) Vanden Heuvel (1767-1805⁺) (Temse ca. 1730 - Zandbergen 9 april 1805).

Joannes Baptist Van Leemput (1805-1811⁺) (Werchter 6 mei 1757 - Zandbergen 16 juli 1811), zoon van Henry en van Catharina Van Tongeren. Hij is eerst kanunnik in Meerbeke en coadjutor in Vilvoorde (1793). Pastoor Van Leemput laat het gewelf van de middenbeuk van de kerk verlagen tot op gelijke hoogte van de zijbeuken.

Petrus Joannes Baptist (Johannes) Rottiers (1811-1822) (Hingene 5 december 1760 - Pollare 14 april 1834). Pastoor Rottiers is eerst benoemd in Sint-Antelinks (1805). Op 3 augustus 1811 wordt hij overgeplaatst naar Zandbergen. Hij verlaat de parochie op 23 december 1822 voor Pollare. Hij laat de trap naar het doksaal maken (1815) en een orgel met twee blaasbalgen.

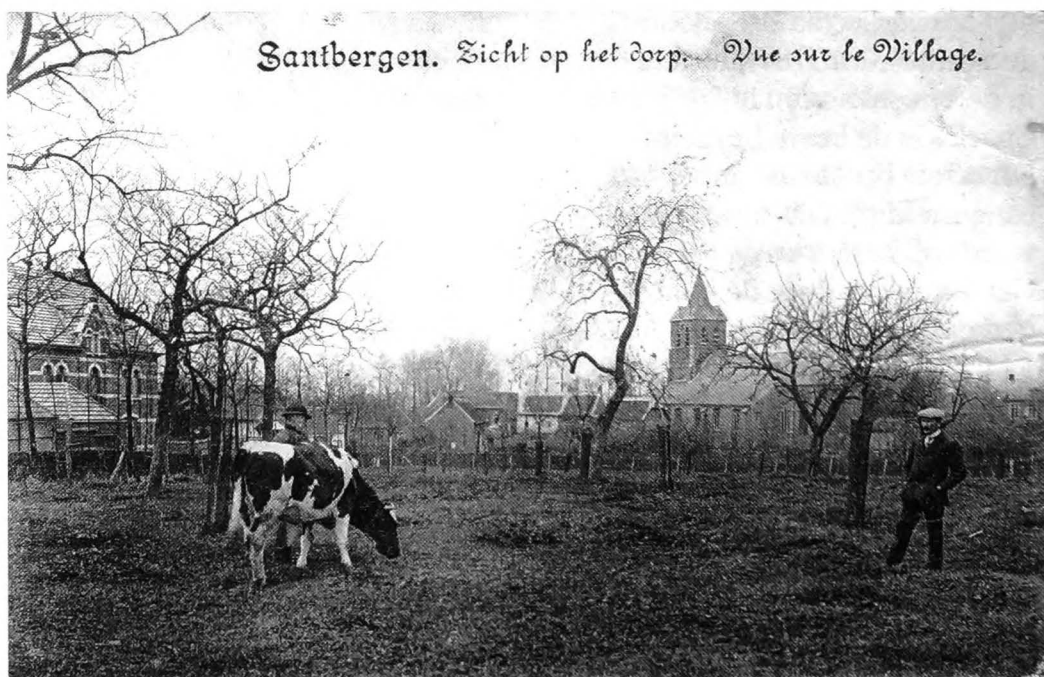
Jan Baptiste Baeyens (1823-1872⁺) (Balegem 11 november 1789 - Zandbergen 31 december 1872), zoon van Francis en van Lucia Cosijns. Hij weigert in 1813 als seminarist de bisschopsbenoeming de la Brue te aanvaarden en wordt hierna opgesloten in Wezel (8). Na zijn priesterwijding (1815) wordt hij onderpastoor in Beveren-Waas en Wingene (1816). Op 23 juni 1823 benoemt de bisschop hem als parochieherder in Zandbergen. Deken Van Doorslaer (de pastoor van Moerbeke) installeert hem op

2 juli (getuigen: Petrus Rottiers, pastoor van Pollare en Laurent Van Impe, pastoor van Idegem en Smeerebbe). Hij blijft er bijna een halve eeuw.

Petrus (Pieter) Braet (1873-1915⁺) (Bassevelde 27 oktober 1824 - Zandbergen 26 mei 1915), zoon van Joannes en van Marie Anne De Vleeschouwer. Na zijn priesterwijding (1850) wordt hij onderpastoor in Kwaremont (1851), Sint-Jan-Baptist Gent (1855) en Sint-Bartholomeus Geraardsbergen (1866). Op 7 januari 1873 krijgt hij zijn benoeming als pastoor in Zandbergen. Zijn aanstelling grijpt plaats op 28 januari in het bijzijn van de getuigen Isidore Lecler, pastoor van Vloerzegem en zijn broer priester Leo Braet. Hij blijft er meer dan veertig jaar pastoraal verantwoordelijke. In

de pastorij woont hij samen met zijn jongere broers Désiré en Leo (zie onderpastors). Zijn laatste dagen brengt hij als rustend pastoor door in het klooster, een instelling waarvan hij in 1875 de stichter is.

Constantinus (Constant) Van Acker (1915-1922) (Eksaarde 9 juli 1866 - Tielrode 28 september 1923). Na zijn priesterwijding (1890) is hij eerst leraar in Deinze (1892) en onderpastoor in Maldegem (1900) en Ouwegem (1901). Op 25 maart 1915 wordt hij aangesteld als pastoor in Zandbergen. De installatie grijpt plaats op 30 maart onder het waakzaam oog van zijn voorganger Petrus Braet. Om gezondheidsredenen verkrijgt hij op 27 februari 1922 zijn overplaatsing naar Tielrode, waar hij een jaar later sterft.

Landelijk zicht op Zandbergen – 1913. Prachtig vergezicht op de dorpskern van Zandbergen vanuit de boomgaard van het kasteel. Links bemerken we de woning van dokter-burgemeester Limbourg. (Verzameling J. Mathijs)

(7) Die data steunen vooral op: Luc Schokkaert (ed.), *Biografisch repertorium van de priesters van het bisdom Gent 1802-1997*, KADOC, Leuven, 1997 (twee delen); Dekenaal Archief Geraardsbergen, *Acta decanatus Gerardimontensis (1812-1996)* en Ronny Cromphaut, o.c., p. 89-100.

(8) Tijdens de Franse overheersing wil Napoleon, tegen alle kerkelijke wetten in, de bisschoppen zelf benoemen. Mgr de Broglie, bisschop van Gent sinds 1807, verzet zich tegen deze bemoeienis van de keizer. Hij valt hierdoor in ongenade en wordt gevangengenomen. In april 1813 benoemt Napoleon M. de la Brue, een kanunnik van Dyon, tot bisschop. Bijna alle priesters van het bisdom weigeren de la Brue te erkennen. Ook de Gentse seminaristen willen hem niet aanvaarden. Hierop wordt de meerderheid van hen als dienstplichtigen ingelijfd en naar het fort van Wezel op de Rijn in Duitsland gestuurd. Negenenveertig seminaristen sterven er aan tyfus en rode loop. Na de val van Napoleon worden ze bevrijd op 8 mei 1814.

Hippolytus Bernardus (Hippolyt) Schelstraete (1922-1925*) (Gent 12 oktober 1873 - Zandbergen 12 oktober 1925), zoon van Felix Willem en van Amelia Francisca Paelman. Hij is eerst leraar aan het Sint-Catharinacollege (1897) en daarna onderpastoor (1906) in Geraardsbergen. Op 9 maart 1922 wordt hij benoemd en op 24 maart aangesteld als pastoor in Zandbergen. Tijdens zijn korte pastorale leiding laat hij op grond van het klooster de parochiale zaal (Windekind) bouwen.

Dominique Van Cromphaut (1925-1939) (Haaltert 24 maart 1874 - Lede 26 september 1949). Onmiddellijk na zijn priesterwijding (1900) wordt hij coadjutor in Oostwinkel en onderpastoor in de Sint-Jozefparochie in Sint-Niklaas (1901), Lede (1905) en Sint-Martinus Aalst (1911). Op 9 november 1925 wordt hij pastoor in Zandbergen. Zijn aanstelling volgt op zondag 22 september. Hij blijft er tot zijn overplaatsing naar Lede op 23 januari 1939. In zijn opdracht schildert Jan De Cooman de veertien schilderijen voor de kruisweg in de kerk.

Raphaël Van Temsche (1939-1951) (Velzeke 25 maart 1889 - Dendermonde 1 augustus 1978). Pas priester gewijd wordt hij aangesteld als subregent in het Sint-Vincentiuscollege in Eeklo (1915). Hierop volgen zijn aanstellingen als onderpastoor in Overboelare (1921) en Sint-Jozef Aalst (1927). Op 3 februari 1939 wordt hij door de bisschop belast met de pastorale taak in Zandbergen. Zijn aanstelling grijpt plaats op zondag 19 februari. Hij blijft er tot zijn benoeming tot directeur van het hospitaal in Dendermonde (31 juli 1951). Op 81-jarige leeftijd wordt hem in 1970 oppensioenstelling verleend.

Emiel Arthur (Emiel) Vercruyssen (1951-1968*) (Gentbrugge 4 april 1903 - Zandbergen 1 januari 1969), zoon van Gustaaf en van Alice Van

Aerschot. Als priester wordt zijn eerste opdracht leraar in het Sint-Antoniuscollege in Ronse (1928). Hierop volgen onderpastoor in Rupelmonde (1931) en pastoor in Liefveringhe (1948). Op 31 juli 1951 wordt hij benoemd als pastoor in Zandbergen. Zijn aanstelling heeft plaats op zondag 23 september. Een van zijn eerste werken is de herstelling van de parochiale zaal.

Albert Pierre Lust (1969-1990) (Nederzwalm 29 juni 1921 - Lokeren 5 augustus 2003). Pastoor Lust ijvert onmiddellijk na zijn aanstelling op 13 maart 1969 voor de vervanging van de oude pastorij door een nieuwe. Die wordt in 1978 (net na de fusie) in gebruik genomen. Tevens krijgt hij

het bij de gemeente Zandbergen nog voor elkaar om de kerk te laten restaureren en de toren te voorzien van twee nieuwe klokken. Pastoor Lust neemt ontslag in 1990. Hij wordt dan op 19 juli opgevolgd door **Roger De Pelsemaecker**.

Onderpastoors (1845-1933)

Joseph Verbelen (1845-1852) (Buggenhout 19 januari 1815 - ? 17 april 1894). Na zijn priesterwijding (1844) wordt hij op 7 februari 1845 onderpastoor in Zandbergen. Hij verlaat de parochie om achtereenvolgens onderpastoor in Ledeberg (1852), Eksaarde (1854) en Bassevelde (1857) te worden. In 1866 benoemt de bisschop

Gendarmerie – 1907. In 1901 wordt beslist een rijkswachtbrigade in Zandbergen op te richten. De afgebeelde kazerne is in gebruik genomen in 1909. Ze wordt op 1 juli 1977 gesloten en in 1980 gesloopt. (Verzameling J. Matthijs)

hem tot pastoor in Bavegem, een herderlijke opdracht die hij blijft uitoefenen tot zijn ontslag op 70-jarige leeftijd in 1885.

Joannes Roosemont (1852-1853)

(Oostwinkel 27 februari 1812 - Baaigem 17 december 1884). Pas priestergeewijd krijgt hij een aanstelling als coadjutor in Neigem (1844). Op 22 juni 1852 wordt hij onderpastoor in Zandbergen. Nog geen jaar later wordt hij onderpastoor in Landegem. In 1865 wordt hij pastoor in Baaigem.

Ludovicus Galens (1853-1857)

(Gent 31 juli 1808 - Gent 13 november 1869). Hij krijgt na zijn priesterwijding in 1840 de volgende pastorale opdrachten: onderpastoor in Opdorp (1840), kapelaan in Sint-Baafs Gent (1843), onderpastoor in Bellem (1844), Meldert (1846) en Oostwinkel (1851). Op 7 maart 1853 wordt hij onderpastoor in Zandbergen. Ten slotte volgt zijn overplaatsing als kapelaan in Sint-Michiels Gent.

Isidoor Mathys (1857-1859) (Eine 7 juli 1826 - Sleidinge 8 mei 1888). Zijn aanstelling op 23 november 1857 volgt onmiddellijk op zijn priesterwijding (1856). Daarna wordt hij onderpastoor in Meldert (1859), pastoor in Erwetegem, coadjutor in Hundelgem (1876) en pastoor in Volkegem (1877-1884).

Isidoor Pieraert (1859-1864)

(Geraardsbergen 16 februari 1832 - Gent 6 juni 1877). Hij wordt priestergeewijd op 22 december 1855. Daarna volgt zijn aanstelling als onderpastoor in Wieze (1857), Zandbergen (28 november 1859, ontslag 10 augustus 1864) en Elst (1865).

Henri Naessens (1864-1870)

(Maarke 8 juni 1835 - Sint-Martens-Lierde 18 april 1912). Hij legt zijn geloften af in 1860 en wordt coadjutor in Kruibeke (1862), onderpastoor in Zulzeke (1862),

Santbergen. — De pastorij. — La cure

J. Hendrix, 293, Plantijnlei, Antwerpen

Pastorij - 1901. De prentbriefkaart toont de bovenverdieping van de pastorij zoals die rond 1880 is verbouwd. Van de omwalling van het gebouw is door het dichte struikgewas niets te bespeuren. Het gebouw wordt in 1975 gesloopt en vervangen door een nieuwbouw. (Verzameling J. Mathijs)

Zandbergen (10 augustus 1864) en Sint-Martens-Lierde (1870). In die parochie wordt hij in 1881 pastoor (tot zijn ontslag in 1909).

Petrus De Meyer (1870-1874)

(Aaigem 16 maart 1831 - Hamme 8 maart 1909), zoon van Bernardus en van Maria Judoca Roman. Na zijn priesterwijding (1860) wordt hij coadjutor in Steendorp (1861), onderpastoor in Steendorp (1862), Sint-Martens-Lierde (1867), Zandbergen (20 september 1870), Zingem (1874), Adegem (1874), coadjutor in Nederename en op 19 september 1881 pastoor in Zarlardingem. Hij verlaat die parochie op 77-jarige leeftijd in 1908.

Leo Braet (1874-1895)

(Bassevelde 21 februari 1838 - Zandbergen 15 november 1913), zoon van Joannes en van Marie Anne De Vleeschouwer (broer van pastoor Petrus). Onmiddellijk na zijn priesterwijding wordt hij kapelaan in Sint-Baafs Gent (1866). Op 26 oktober 1874 komt hij zijn broer als onderpastoor bijstaan in

Zandbergen. In 1895 wordt hem ontslag verleend.

Victor Vuye (1895-1898)

(Sint-Kornelis-Horebeke 4 september 1868 - Oudenaarde 5 februari 1933). Hij wordt priestergeewijd in 1891 en daarna onderpastoor in Ophasselt (1893). Op 29 oktober 1895 krijgt hij zijn aanstelling als onderpastoor in Zandbergen. Hij verlaat de parochie op 13 september 1898 en wordt onderpastoor in Pamele (Oudenaarde). Enkele dagen later wordt hij aalmoezenier in de gevangenis in Oudenaarde.

Louis De Ruyter (1895-1912)

(Lovendegem 23 juli 1861 - Oostakker 15 januari 1946). Hij is achtereenvolgens onderpastoor in Michelbeke (1889), Ophasselt (1891), Meldert (1892) en Zandbergen (29 oktober 1895). Hij is dus de tweede onderpastoor die op dezelfde dag aangesteld wordt als Victor Vuye, in vervanging van Leo Braet. In 1912 wordt hij pastoor in Waarbeke, waar hij blijft tot zijn ontslag op 75-jarige

leeftijd in 1936.

Adelphie Andries (1898-1914)

(Eeklo 4 juli 1867 - Eeklo 10 januari 1944). Voor zijn priesterwijding (1890) is hij subregent aan het Heilige Maagdcollege in Dendermonde (1889). Hij wordt onderpastoor in Baarle-Drongen (1893), Elversele (1893) en Opbrakel (1898). Op 13 september 1898 vervangt hij onderpastoor Victor Vuye in Zandbergen. Hij blijft in de parochie tot zijn overplaatsing als pastoor in Bentille (5 mei 1914).

Jozef Van Migem (1815-1920)

(Zeveneken 1 januari 1887 - Zeveneken 20 juli 1968). Hij wordt onmiddellijk na zijn priesterwijding op 18 februari 1915 onderpastoor in Zandbergen. Daarna wordt hij onderpastoor in Schellebelle (1920) en pastoor in Bambrugge (1939).

Gerardus Antonius Josephus

Strybol (1921-1922*) (Sint-Niklaas 3 september 1896 - Zandbergen 11 februari 1922), zoon van Alphons en van Maria Pesculina Sigenitz. Een paar weken na zijn priesterwijding wordt hij op 11 juni 1921 aangesteld als onderpastoor in Zandbergen.

Albert Steyaert (1929-1933)

(Evergem 16 mei 1895 - Gent 23 september 1973). Na een korte onderbreking krijgt Zandbergen met Albert Steyvaert op 28 september 1929 opnieuw een onderpastoor. Voorheen was hij subregent in het Sint-Gregoriuscollege in Ledeberg (1920), leraar in het Sint-Catharinacollege in Geraardsbergen (1921) en onderpastoor in Ophasselt (1928). Hij verlaat op 15 september 1933 de kerkgemeenschap als superior van het Sint-Aloïsiuscollege in Ninove. In 1944 wordt hij pastoor in Hofstade (*).

Schandpaal – 1923. De oude schandpaal, symbool van het heerlijke gezag van de graven de Lalain, pronkt op het statieplein van het kasteel. (Verzameling J. Mathijs)

Priesters uit Zandbergen

Felix Clerebaut (Zandbergen 29 oktober 1820 - Gent 5 juni 1898), zoon van Joannes Baptist en van Judoca De Bodt. Hij wordt tot priester gewijd op 20 maart 1847. In hetzelfde jaar volgt zijn eerste aanstelling: coadjutor in Amougies. Hierna wordt hij onderpastoor in Haaltert (1848) en Lokeren (1852) en pastoor in Desteldonk (1867). In 1882 stopt hij zijn pastoraal werk.

Jan Alphonse Arthur (Arthur) Dauw (Zandbergen 1 augustus 1891 - Belsele 6 augustus 1967), zoon van Gustaaf en van Joanna Catharina Ven Den Neucker. In het jaar van zijn priesterwijding (1918) wordt hij leraar aan het Sint-Lievenscollege in Gent. Hij verlaat het onderwijs voor een parochiale roeping als onderpastoor in Bottelare (1923),

Bevere (1928), Sint-Pauwels (1933) en als pastoor in Liefveringe (1940) en Velle (Temse) (1948).

Jean Baptiste Dauw (Zandbergen 31 maart 1807 - Vosselare 8 februari 1876), zoon van Joannes en van Joanna Catharina De Coster, broer van schepen Josephus. Hij ontvangt zijn priesterwijding op 18 december 1837 en wordt coadjutor in Sint-Laureins (1838), onderpastoor in Rupelmonde en Sint-Niklaas (1840), pastoor in Westrem (1857) en Vosselare (1862).

Jean Baptiste De Bodt

(Zandbergen 30 april 1817 - Machelen 25 januari 1861), zoon van Andreas (André, zie burgemeesters) en van Anna Maria Steenhoudt. Na zijn priesterwijding op 10 juni 1843 wordt hij nog hetzelfde jaar onderpastoor in Opdorp. Daarna is hij eveneens onderpastoor in Velzeke (1847) en in Machelen (1851).

Petrus Defraïne (Zandbergen 8 februari 1827 - Kentucky 1902), zoon van Francis en van Barbara Van Damme. Hij treedt eerst in bij de benedictijnen (Sardinië 1850). Hij wordt op 20 december 1851 priester gewijd en onmiddellijk hierop onderpastoor in Beerlegem. In 1858 vertrekt hij naar de VS.

Cyrille (Cyriel) Dugernier

(Zandbergen 17 september 1871 - Brugge 21 april 1943), zoon van Charles en van Maria Heymans. Na zijn priesterwijding op 1 juni 1895 treedt hij toe tot de orde van de minderbroeders-capucijnen (broeder Raynerius).

Joseph Albertus Ferdinandus (Jozef) Haelterman (Zandbergen 25 juli 1931), zoon van René Ghislain en van Maria Juwé Van

(*) Drie priesterleraars van het Sint-Catharinacollege in Geraardsbergen vervullen daarna nog de rol van zondagsonderpastoors in Zandbergen: Frans Rooms (1933-1934), Leo De Smet (1934-1936) en Kamiel Tirez (1936-1939).

Den Steene. Hij wordt priester gewijd in Kortrijk op 15 augustus 1958. Hij is daarna leraar aan de Technische School in Kortrijk. Pater-redemptorist Haelterman verblijft nu in Tiegem.

Michel Petrus (Michel)

Haelterman (Zandbergen 1 februari 1934), broer van Jozef. Hij ontvangt zijn priesterwijding op 2 augustus 1959. Een jaar later vertrekt hij als pater-scheutist naar de Filippijnen, waar hij nog steeds zeer verdienstelijk werk verricht.

Pierre Albert (Pierre) Mertens

(Zandbergen 29 juni 1939), zoon van Jozef Alfons en van Esther Cornelia Schepens. Hij wordt priester gewijd op 18 juli 1965. Hij treedt aanvankelijk toe tot de orde van de dominicanen. Later is hij pastoor in Schilde-Bergen.

Jozef Nestor Charles (Jozef)

Steenhout (Zandbergen 9 november 1940), zoon van Amedée en van Agnes D'Hauwer. Hij wordt in 1964 priester gewijd. Als pater-scheutist is hij onder andere werkzaam in Congo.

Gustavus (Gustaaf) Sunaert

(Zandbergen 3 maart 1853 - Ressegem 25 februari 1909), zoon van Antonius en van Sophie Dauw. Hij is leraar in Eeklo als hij in 1880 tot priester wordt gewijd. Hij ruilt in 1885 tijdelijk het onderwijs in om kapelaan te worden in Sint-Martinus Aalst. Hij keert twee jaar later terug naar het onderwijs als leraar aan het Sint-Lievenscollege in Gent. Zijn pastorale roeping zet hij voort als onderpastoor in Sint-Denijs-Westrem (1891) en pastoor in Ressegem (1901).

Norbert Philemon (Norbert)

Van den Hove (Zandbergen 1 september 1912 - Brugge 20 september 1955), zoon van Theophiel Karel en van Maria Eliza Van Den Bossche. Na zijn priesterwijding op 31 juli 1938

vertrekt hij als missionaris (pater Theofiel) naar Noorwegen.

Clement Marcel (Marcel) Van

den Hove (Zandbergen 10 januari 1918), broer van Norbert. Hij wordt priester in Zandhoven op 23 juli 1944. Hij treedt toe tot de Paters van de Heilige Harten (pater Theodaat). Hij is vooral actief als leraar: in het Damiaancollege in Aarschot, in Suarlée en het Damiaancollege in Kortrijk. In die stad wordt hij ook aalmoezenier van de Sint-Maartenskliniek.

Herman Jozef Remi (Herman)

Van Lierde (Zandbergen 29 augustus 1935), zoon van Georges Felix en van Anna Charlotte Praet. Hij ontvangt zijn priesterwijding op 11 juni 1960. Hij promoveert in Leuven in 1964 als licentiaat in de kunstgeschiedenis en oudheidkunde. Zijn loopbaan is volledig op het onderwijs gericht: leraar aan het Sint-Vincentiuscollege in Eeklo (1964-1974) en daarna algemeen directeur van de Zusters van de Heilige Harten in Ninove (1974-1995).

Ernest Robert (Robert) Van Wilder

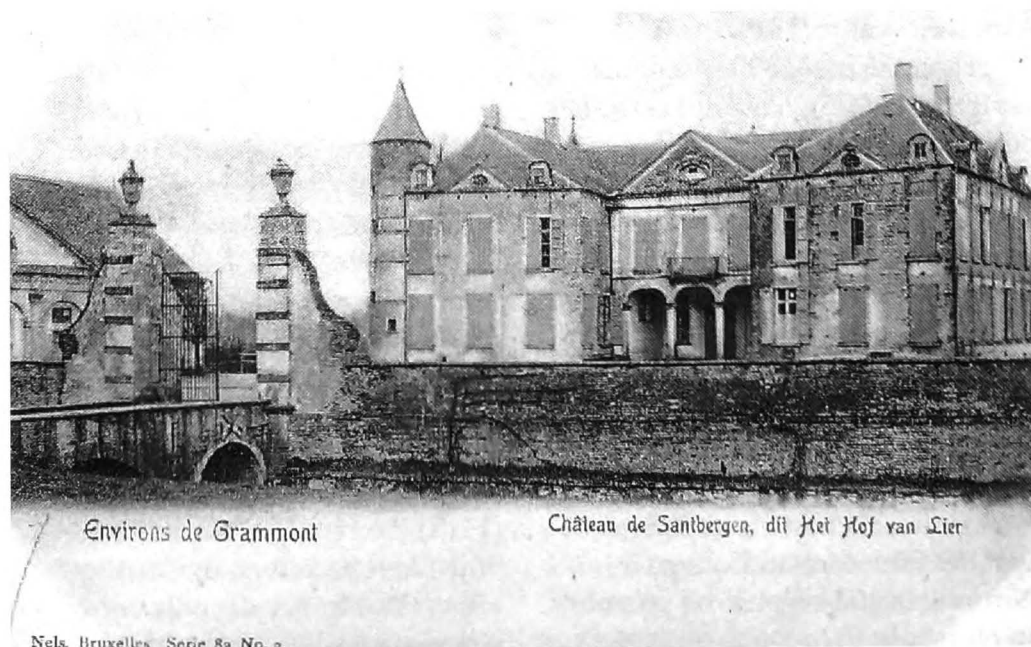
(Zandbergen 14 mei 1906), zoon van Karel Emiel en van Maria Theresia Eugenia Eeckhout. Hij wordt priester gewijd in Gent op 15 juni 1932. Hij is onderpastoor in Sint-Lievens-Esse (1932), Oostakker (1936), Gentbrugge (1939) en daarna parochieherder in Oombergen (1951), deken in Kaprijke (1961) en Herzele (1963). In de periode 1973-1994 is hij directeur van de Zusters-van-de-Verrezen-Zaligmaker in Sint-Lievens-Houtem.

Firmin-Aloïsius Weyn

(Zandbergen 26 maart 1936), zoon van rijkswachter Ludovicus Albertus en van Rachel Marie-Louse Delwart. Hij wordt priester gewijd op 11 juni 1960. Hij is onder meer leraar aan het college in Zottegem en pastoor in Oombergen (1977).

Freddy DE CHOU

freddy.de.chou@geraardsbergen.be
of redactie@gerardimontium.be

Kasteel - 1924. Het kasteel van Zandbergen is sinds de zestiende eeuw in het bezit van de adellijke familie de Lalaing. De zichtkaart toont de voorzijde van het in 1909-1911 gerestaureerde hoofdgebouw. We bemerken ook een aantal dienstgebouwen en de kunstig nieuw aangelegde tuin.